

گم گشته‌ی پیدا

جستاری در شعر و اندیشه‌ی پروین اعتصامی

تألیف:

محمد جلیل بهادری

www.ketab.ir

اطلاعات فیا

بهادری، محمدجلیل، ۱۳۴۲
گم گشته‌ی پیدا: جستاری در شعر و اندیشه‌ی پروین اعتصامی
۱۳۸۵-۱۳۲۰
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیا
۳۶۴ صفحه
ISBN ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۳-۶۱۶-۹
۳۵۰۰۰ ریال
۱. اعتصامی، پروین، ۱۳۲۰-۱۲۸۵ نقد و تفهیر: شعر فارسی - قرن ۱۴.
الف: عنوان کتابخانه ملی ایران

عنوان کتاب: گم گشته‌ی پیدا

مؤلف: محمد جلیل بهادری

ویراستار علمی: دکتر علی گراوند

صفحه آرای: محمد کرم پور

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام

نوبت چاپ اول: بهار ۱۳۸۹

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۳۵۰۰۰ ریال

شابک: ISBN ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۳-۶۱۶-۹

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیش‌گفتار.....
۳	مقدمه.....
۹	فصل اول: زندگی و شعر پروین.....
۱۱	۱- زندگی نامه‌ی پروین.....
۱۴	۲- شعر پروین.....
۲۴	۳- پروین در نگاه شاعران و اندیشمندان.....
۳۴	۴- تأثیرپذیری‌های پروین.....
۳۴	۴-۱ تأثیر پذیری از آیات و احادیث.....
۴۱	۴-۲ تأثیر پذیری از شاعران پیشین.....
۶۳	فصل دوم: ساحت زبانی شعر پروین.....
۶۶	۱- مختصات آوایی.....
۶۸	۲- مختصات لغوی.....
۷۲	۳- مختصات نحوی.....
۷۷	فصل سوم: ساحت ادبی شعر پروین.....
۸۰	۱- صور خیال.....
۸۷	۲- انواع موسیقی در شعر پروین.....
۸۷	۲-۱ موسیقی داخلی و معنوی.....
۹۲	۲-۲ موسیقی کناری.....
۹۶	۲-۳ موسیقی بیرونی.....
۹۸	۳- سروده‌های توصیفی.....

۱۰۷.....	۴- تمثیل
۱۱۱.....	۵- نماد
۱۱۸.....	۶- تخلص
۱۲۷.....	فصل چهارم: ساحت فکری شعر پروین
۱۳۲.....	۱- آموزه‌های اجتماعی
۱۳۳.....	۱-۱ نوع دوستی و عشق ورزی
۱۴۸.....	۱-۲ تقوا
۱۵۱.....	۱-۳ ذم و مدح دنیا
۱۵۵.....	۱-۴ عقل و علم
۱۵۷.....	۱-۵ اغتنام فرصت
۱۵۹.....	۱-۶ واقع بینی و تلاش
۱۶۱.....	۱-۷ خودپسندی
۱۶۲.....	۱-۸ حرص و طمع
۱۶۴.....	۱-۹ آرزوهای پروین
۱۶۶.....	۱-۱۰ جبرگرایی
۱۶۹.....	۱-۱۱ زنان
۱۷۷.....	۱-۱۲ شخصیت‌های مذهبی و ملی
۱۸۰.....	۲- آموزه‌های عرفانی
۱۹۱.....	فصل پنجم: مناظرات
۲۱۵.....	فصل ششم: گزیده‌ی اشعار
۲۱۷.....	قصاید
۲۳۷.....	قطعات

پیش‌گفتار

نور حق همواره در جلوه‌گری است آن که آگه نیست از بینش بری است
گلبن ما باش و بهمن ما بروی هم صفا از ما طلب هم رنگ و بوی
زارع ما خوشه را خروار کرد هرچه کم کردند او بسیار کرد
تا نباشی قطره، دریا چون شوی تا نه‌ای گم گشته، پیدا چون شوی
(د. ص ۱۲۵)

پروین اعتصامی از شاعران بلندپایه‌ی معاصر است و وی آن چنان که شایسته‌ی اوست، سروده‌هایش تحلیل و تفسیر نشده و آثار مدونی که فکر و اندیشه‌ی وی را به مردم بنمایاند، کمتر انتشار یافته است.

بنابر همین ضرورت و در راستای معرفی بیشتر و بهتر آثار پروین و با توجه به علاقه‌ای که از دیرباز به سروده‌هایش داشتم، بر آن شدم با بضاعت علمی ناچیز خود، اندیشه‌های بنیادی او را که در لابه‌لای اشعارش متجلی است، از منظری نو تحلیل نمایم.

دراین مجموعه، علاوه بر زندگی‌نامه‌ی شاعر و بیان دیدگاه‌های برخی از شخصیت‌های علمی و ادبی، محتوای سروده‌های پروین مورد بررسی قرار گرفته

و در پایان برای آشنایی بیشتر علاقه‌مندان، گزیده‌ای از دیوانش ذکر گردیده است.

ابوالفتح اعتصامی، برادر پروین، بیش از هر کس دیگری با خواهرش همراه و مأنوس بوده و دیوان تصحیح شده‌ی او، جزو نخستین دیوان‌های انتشار یافته‌ی پروین اعتصامی است؛ به همین منظور برای اطمینان از صحت ابیات و یا تقدیم و تأخیر آن‌ها، مبنای این اثر، دیوان تصحیح شده‌ی ایشان بوده است.

بی‌تردید این تألیف عاری از لغزش نیست و برای برطرف ساختن کاستی‌های آن، چشم به راه رهنمودهای دوستداران شعر و ادب فارسی بوده که این بنده را از اظهار نظرهای سازنده بی‌بهره نگردانند و بنا به گفته‌ی شیخ اجل، سعدی:

که در بحر لؤلؤ، صدف نیز هست درخت بلند است در باغ پست

قبا گر حریر است و گردن‌نمال به ناچار حشوش بود در میان

در پایان از استاد نیکو نهاد و دانشمند، آقای دکتر محمد رضا سنگری که این مختصر خوشه‌ای از خرمن فضل و اندیشه‌ی او را با حسن استقبال از آغاز تا پایان کار، کریمانه مشوق و مددکارم بوده‌اند، سپاس‌گزارم و از همکاری‌های بی‌شائبه‌ی دکتر علی گراوند که با نکته‌بینی‌های عالمانه این نوشته را بازبینی و ویرایش نمودند، تشکر می‌کنم. همچنین زحمات همسر مهربانم را که در بازخوانی و تصحیح این مجموعه یاورم بوده است، ارج می‌نهم.

۱۳۸۷/۱۲/۲۵

محمد جلیل بهادری